

изучения рассматриваемой проблемы в американских научных исследованиях. Охарактеризованы подходы к определению сфер деятельности университетского ученого и администратора научных исследований.

Ключевые слова: управление, научная работа, исследователь, университет, США, администратор, образование, предпринимательство.

SUMMARY

M. Sbruev. Scientific research management in the US universities: overview of the studied and developed issues.

The article is dedicated to systematization of the research sources and reveals the perspectives of their further development and study. The objective field of management of higher education research that has been carried out in Ukraine in various areas is determined. The directions and the explored levels of the issue under analyses undertaken by American scientists are found out. The approaches to the identification of functional responsibilities of a university research scientist and a research administrator are formulated.

Key words: management, scientific work, research, university, U.S. administrator, education, entrepreneurship.

УДК 373.5(410).046«465*16/18».014.24(043.3)

Ж. Ю. Чернякова

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

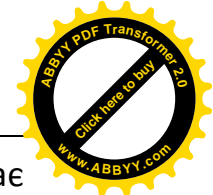
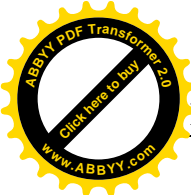
ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ СТАРШОЇ ШКОЛИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ

У статті з'ясовано нормативно-правові засади інтернаціоналізації освітнього простору старшої школи Великої Британії. Виокремлено етапи розвитку британської політики інтернаціоналізації освітнього простору, охарактеризовано її специфічні особливості на кожному з етапів.

Ключові слова: нормативно-правові засади, інтернаціоналізація, інтернаціоналізація освітнього простору, старша школа Великої Британії.

Постановка проблеми. На початку третього тисячоліття одним із найбільш провідних пріоритетів модернізації сучасної освіти стала її інтернаціоналізація. Цей процес зумовлений глобалізацією сучасного світу, розвитком міжнародної співпраці, економічною, політичною, соціальною та культурною інтеграцією країн. В умовах постіндустріального суспільства, яке одночасно є суспільством ризику, стає зрозумілим, що подолання складних проблем й уникнення нових загроз можливо лише в межах широкого міжнародного співробітництва, розширення міжкультурної взаємодії та комунікації. Тому на початку XXI століття завданням освіти стає підготовка широкого загалу студентства до вирішення цих завдань. Для цього сучасна освіта має бути спрямована на формування глобального мислення, толерантності, навичок міжкультурної комунікації тощо.

Реальністю сучасного історичного розвитку є визначення стратегічного курсу держави на входження України у єдиний європейський та світовий освітній простір. Тому доцільною і своєчасною постає потреба у вивченні процесів європейської інтеграції й інтернаціоналізації освіти, а також перспектив їх розвитку в Україні.

Однією з найбільш провідних і розвинених країн, досвід якої має велике теоретичне і практичне значення в освітній галузі, є Велика Британія. Розбудова національного освітнього простору країни свідчить про узгодженість освітнього політичного курсу насамперед з міжнародними та європейськими стратегіями. Нормативні засади інтернаціоналізації освітнього простору старшої школи Великої Британії визначаються нормативними положеннями, що регулюють реальний стан і стратегії її розвитку в контексті міжнародних перспектив у межах правового поля. У зв'язку з цим першочерговим її завданням стає інтернаціоналізація освітнього простору старшої школи Великої Британії.

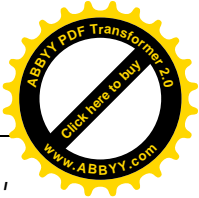
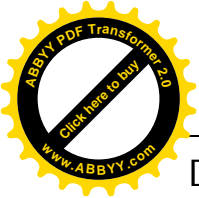
Аналіз актуальних досліджень. Аналіз актуальних досліджень засвідчив, що окремі питання щодо вибору та реалізації напрямів соціально-економічного, духовного, освітнього розвитку нашої держави в контексті євроінтеграції стали предметом вивчення таких вітчизняних науковців, як В. Андрущенко, Л. Гурч, М. Згуровський, І. Зязюн, К. Корсак, В. Кремінь, С. Ніколаєнко, С. Сисоєва та ін. Проблемам упровадження європейських освітніх стандартів у навчально-виховний процес вітчизняної системи освіти присвячено дослідження вітчизняних філософів (В. Андрущенко, К. Корсак, В. Кремінь та ін.), педагогів (Г. Козакова, О. Першукова та ін.), які вивчали й узагальнювали переваги й недоліки введення європейських освітніх стандартів в освітню систему України.

Окремі питання глобалізації та інтернаціоналізації вищої освіти стали предметом наукового пошуку вітчизняних дослідників, а саме: М. Згуровського, В. Кременя, А. Сбруєвої, В. Солощенко, В. Яблонського та ін.

У більшості досліджень констатується той факт, що інтеграція системи освіти України до загальноєвропейського освітнього простору реалізується поступово та дає позитивні результати. Водночас кожен із дослідників аналізує лише окремі аспекти входження України у європейський та світовий освітній простори.

Мета статті – з'ясувати нормативно-правові засади інтернаціоналізації освітнього простору старшої школи Великої Британії. Завдання статті: виокремити етапи розвитку британської політики інтернаціоналізації освітнього простору, визначити її специфічні особливості на кожному з етапів.

Виклад основного матеріалу. Формування національної стратегії інтернаціоналізації освітнього простору Великої Британії відбувається з урахуванням специфічного територіального устрою країни. Сполучене Королівство охоплює такі його частини, як Англія, Уельс, Шотландія, Північна Ірландія. Державними освітніми органами, що здійснюють контроль за виконанням завдань освітньої політики, є Відділ для дітей, школи та сім'ї (The

Department for Children, Schools and Families – DCSF), Відділ інновацій, університетів та навичок (The Department for Innovation, Universities and Skills – DIUS) в Англії, Державне міністерство дітей, освіти, неперервного навчання та навичок Уельсу (The Welsh Assembly Government's Department for Children, Education, Lifelong Learning and Skills – CELLS), Головне управління з питань навчання та правосуддя Шотландії (The Scottish Government's Directorate General Learning and Justice), Експертна комісія з надання кваліфікацій Шотландії (The Scottish Qualifications Authority) та Рада Шотландії з питань фінансування (The Scottish Funding Council – SFC) [3].

У межах аналізу діяльності згаданих установ та вивчення нормативно-правових документів освітнього спрямування визначено такі етапи розвитку британської політики інтернаціоналізації освітнього простору:

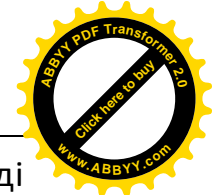
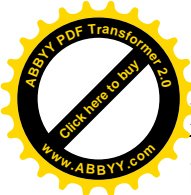
1) заснувальний (1988–2000 рр.) – визнання впровадження європейського виміру пріоритетним напрямом національної освітньої політики;

2) конструктивний (2000–2005 рр.) – розроблення національних стратегій інтернаціоналізації освіти та їх реалізація;

3) євроінтеграційний (2006–2011 рр.) – інтеграція у європейський освітній простір, досягнення узгодженості національної та європейської політики щодо впровадження міжнародного виміру в освіту.

Відповідно до рішення Міністерства освіти й науки Великої Британії (DES) було визначено провідну домінанту в розвитку освітньої політики країни, що полягає в її інтеграції до європейського освітнього простору. Обрана стратегічна лінія викладена в державному документі «Європейський вимір в освіті» (1988) та спрямована на досягнення таких цілей: допомога учням і студентам в опануванні знань про Європу як цілісного, багатокультурного та багатомовного співтовариства, членом якого є Велика Британія; усвідомлення розмаїтості європейської історії, географічного устрою та культур у світі; підготовка молодих людей до активної участі в економічному та соціальному розвитку сучасної Європи; формування ключових європейських компетентностей, у тому числі мультилінгвальних, передача досвіду та знань про політичну, економічну і соціальну специфіку розвитку європейських країн, роль Європейської комісії у єднанні Європи; упровадження інформаційно-комунікативних технологій у навчально-виховний процес, створення відчуття європейської ідентичності через досвід інших країн та розуміння взаємозалежності Європейського економічного співтовариства з іншою частиною Європи та світу [3].

Теоретичний аналіз доповідей офісу щодо стандартів якості освіти у Великій Британії дозволив стверджувати, що саме з поширенням процесу

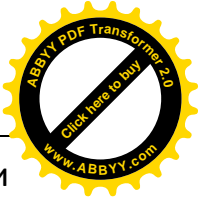
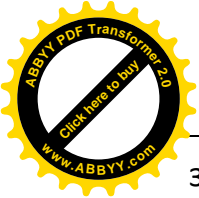
інтернаціоналізації у країні посилилась роль цієї установи. Так, доповіді офісу містять ретельний аналіз тенденцій інтернаціоналізації освітнього простору країни, які впливають на визначення освітньої політики країни, практичного досвіду з викладання й управління тощо. Велику роль в інтернаціоналізації освітнього простору країни відіграє старша школа, інспектування якої здійснюється в межах положень урядового документа «Навчання та професійні вміння» [18].

Керівництво у впровадженні європейського виміру в середніх школах та установах подальшої освіти забезпечується Міністерством освіти й науки (DES), яким було розроблено рекомендації «Політичні моделі: Керівний принцип розвитку й упровадження європейського політичного виміру в діяльність місцевих органів освіти, шкіл і коледжів» (1992) [8]. У межах рекомендацій було визначено пріоритетні напрями модернізації освітнього простору країни в аспектах її інтернаціоналізації, зокрема розвиток академічної мобільності; поширення знань про Європу, культуру та мови європейських країн; оновлення курикулуму в контексті впровадження європейського виміру [8].

Зазначимо, що у Зеленій книзі «Європейський вимір в освіті» (1993) урядом Великобританії було зосереджено увагу на особливості модернізації освітньої галузі згідно з європейським курсом. Наголошено на тому, що держава повинна визначати ключові напрями впровадження європейського виміру в освіту. Конкретні кроки щодо реалізації цих дій спрямовані на обмін інформацією та прогресивним досвідом між навчальними закладами країн ЄС; сприяння розвитку академічної мобільності з метою підвищення якості освіти та її інтернаціоналізації; упровадження європейського громадянства з метою підготовки молодих людей до навчання та працевлаштування в європейських країнах; формування взаєморозуміння та поваги до представників інших держав [15].

Аналізований етап визначається переважно контрольно-регулятивними діями уряду в напрямку інтернаціоналізації освітнього простору старшої школи країн, що передбачає формування освітніх пріоритетів Великої Британії і створення відповідних державних установ, які здійснюють контроль за виконанням завдань освітньої політики. Посилення контрольно-регулятивних функцій держави суттєво активізувало модернізацію освітньої галузі країни на засадах інтернаціоналізації.

Конкретизацію основних завдань освітнього розвитку країни в контексті інтернаціоналізації насамперед дано в документі «Громадянська освіта та навчання демократії у школах» (1996), Білій книзі «Перевага у школах» (1997). Так, на державному рівні визнано необхідність засвоєння полікультурних

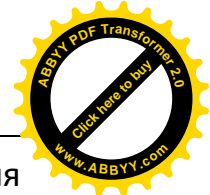
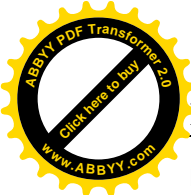
знань та розуміння сучасних міжнародних проблем випускниками шкіл на інституційному, регіональному, національному, європейському та глобальному рівнях, що сприятиме подальшому розвитку та впровадженню європейського виміру освіти в суспільстві. Обґрунтовано доцільність наближення міжнародної діяльності в освітній сфері до міжнародних освітніх стандартів і відповідності цим стандартам. Такий підхід став поштовхом до залучення середньої школи країни до міжнародного співробітництва, упровадження міжнародних індикаторів рівня інтернаціоналізації освітньої сфери у діяльність контрольно-інспектувальних органів [2].

Конкретні заходи з інтернаціоналізації освітнього простору старшої школи країни вжито з ініціативи прем'єр-міністра Великої Британії у 1998 р. Ззапочатковано модернізацію Національного навчального плану країни у межах збагачення його міжнародним та європейським виміром на ключових етапах обов'язкового навчання (1–4); закладено основи такої модернізації у подальшому навчанні молоді 16–19 років [9]. Окреслені дії спрямовані передусім на задоволення освітніх потреб кожної особистості, відповідність освітніх послуг світовим освітнім стандартам, підвищення якості освіти.

Розвиток нової освітньої політики пов'язаний і з можливостями країни посилити конкурентоспроможність за рахунок інтернаціоналізації освіти. Так, у доповіді Державного секретаря освіти Великої Британії «Вчитися процвітати: нові підходи до освіти після 16» (1996) наголошено на необхідності розбудови нового полікультурного суспільства, що спроможне посилити національну конкурентоспроможність і забезпечити власне процвітання, засобами розвитку творчого потенціалу кожної особистості та встановлення міжнародних зв'язків між країнами [7].

Як бачимо, поширення інтернаціональних ініціатив уряду реалізовано в межах рекомендаційного підходу до визначення нормативних засад політики інтернаціоналізації освітнього простору старшої школи країни. Рекомендаційний підхід до інтернаціоналізації освітнього простору країни було здійснено переважно засобами освітньо-інформаційної пропаганди (поширення інформації по Європі (створення інформаційних центрів), активізації академічної мобільності (організація мобільності викладачів та студентів, участь в освітніх європейських програмах, установах освітнього партнерства, розвиток освітніх мереж між навчальними закладами Європи тощо) та інтернаціоналізації Національного курикулуму (збагачення міжнародним та європейським вимірами змісту базових навчальних предметів) [17].

Безпосереднє визнання освітнього простору старшої школи ключовим напрямом інтернаціоналізації було врегульовано документом «Ініціатива

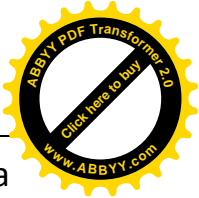
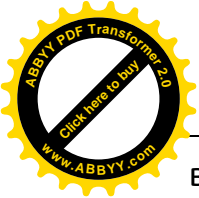
прем'єр-міністра» (1999). Насамперед визнано необхідним залучення міжнародних студентів до навчання у старшій школі Великої Британії, установа партнерських відносин з навчальними закладами світу [9].

Розробку національних стратегій інтернаціоналізації освітнього простору здійснено протягом конструктивного етапу розвитку британської політики інтернаціоналізації освіти (2000–2005 рр.). Так, у межах стратегії «Впровадження міжнародного виміру у шкільний навчальний план» (2000), що було розроблено Відділом освіти й зайнятості Великої Британії (DfEE), сформовано систему дій щодо оновлення пріоритетних завдань національної освіти в контексті інтернаціоналізації, основних підходів до формування глобального виміру змісту освіти [15].

У Білій книзі «Школи, які досягають успіху» (2001) зосереджено увагу на необхідності надання високоякісного професійного навчання на рівні старшої школи, що в подальшому забезпечить можливість отримання вищої освіти, введення інтернаціоналізованого компонента до змісту освіти на рівні старшої школи, встановлено перелік базових академічних і професійних досягнень кожного учня в межах інтернаціоналізаційних перетворень [11]. У Зеленій книзі «Школи: створення успіху» (2001) рекомендовано забезпечення подальшого розвитку міжнародного партнерства між окремими школами та педагогічними колективами, який визнано засобом обміну прогресивним міжнародним освітнім досвідом і впровадження міжнародних освітніх стандартів [12].

Окреслені пріоритети відображені у змінах Закону «Про освіту» (2002), відповідно до якого стратегічними напрямками розвитку освітньої галузі Великої Британії обрано забезпечення якісних освітніх послуг через підвищення освітніх стандартів, використання інноваційних методів та форм навчання, упровадження інтернаціоналізованого курикулуму у навчальних закладах країни, підвищення привабливості професії вчителя в контексті інтеграційних процесів [13].

Велику роль в інтернаціональних перетвореннях освітньої сфери відіграє політика мультилінгвізму. Так, у Національній стратегії «Мови для всіх: мови для життя» (2002) зазначено, що формування мовних компетентностей та полікультурної свідомості громадянина XXI століття має стати результатом реформування системи освіти у Великій Британії. У межах стратегії визначено ключові завдання модернізації освітньої системи країни, зокрема вдосконалення методики викладання та навчання іноземних мов; введення системи визнання кваліфікацій та надання кредитів для отримання мовних навичок; збільшення кількості учнів, студентів та дорослого населення країни, які мають намір вивчати іноземні мови засобами розвитку

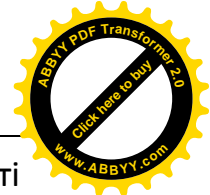
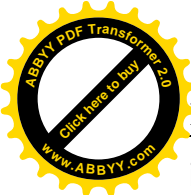
віртуальних мовних товариств й активізації системи заохочувань та винагород; установлення партнерських відносин із зарубіжними школами [5].

Забезпечення прибутковості освітніх послуг засобами інтернаціоналізації урегульовано документом «Розбудуємо суспільство до освіти світового рівня – Міжнародна стратегія освіти, професійної підготовки і соціальних послуг для дітей» (2004). Насамперед наголошено на трьох ключових цілях освітніх перетворень: підвищення внеску національної освітньої системи в розвиток світової торгівлі та внутрішні інвестиції (збільшення кількості іноземних студентів у сфері подальшої та вищої освіти, забезпечення якості інтернаціоналізованої освіти тощо); формування професійних навичок молоді для життєдіяльності в умовах глобалізованого суспільства (упровадження глобального виміру у зміст освіти; вивчення сучасних іноземних мов); залучення міжнародних партнерів для досягнення національних і світових освітніх цілей (установлення європейського партнерства, участь у міжнародних організаціях моніторингу якості освіти) [10].

Інтернаціоналізація простору середньої освіти урегульовано документами: Зеленої книги «14–19: розширення можливостей, підвищення стандартів» (2002), «14–19: можливості та досконалість» (2003), «П'ятирічна стратегія для дітей та учнів» (2004), документа «14–19. Освіта і підготовка» (2004); Білої книги «14–19: Освіта та навички» (2005), документами «14–19: Освіта та навички: дії щодо впровадження плану» (2005), «Більш високі стандарти, кращі школи для всіх» (2005). Так, визнано, що реформування саме середньої освіти в контексті інтернаціоналізації має стати національним пріоритетом. Обґрунтовано необхідність розроблення національної моделі освіти 14–19-річної молоді, що забезпечить розширені можливості для отримання якісних освітніх послуг, що відповідають міжнародним зразкам. З цією метою рекомендовано створення гнучкого інтернаціоналізованого курикулуму. На реалізацію окреслених завдань до 2008 року урядом Великої Британії було виділено 58 мільйонів фунтів [6].

У Законі «Про освіту» (2005) зазначено, що підвищення міжнародних освітніх стандартів, установлення партнерських відносин з європейськими школами, підвищення потенціалу школи через ефективне планування навчально-виховної діяльності та зміцнення співробітництва з європейськими країнами забезпечує її подальшу інтернаціоналізацію та свідчить про актуальність основних положень, окреслених у документі «Нові відносини зі школами» (2004) [1, 14].

Протягом третього етапу розвитку національної політики інтернаціоналізації освіти (2006–2011 рр.) відбувається подальша

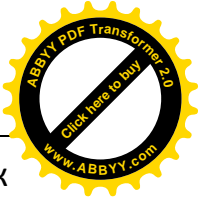

інтеграція національної освіти у європейський освітній простір. У документі «Національна стратегія розвитку середньої освіти на 2006–2007 рр.» зазначено, що провідною метою освітньої політики держави є впровадження міжнародних освітніх стандартів на всіх рівнях середньої освіти, що передбачає підвищення якості навчання й викладання у середніх школах та забезпечення ефективного управління освітою Великої Британії. Основні положення цього документа спрямовані на забезпечення якісної освіти у старшій середній школі країни, що відповідає національним та міжнародним стандартам, формує професійні компетентності випускників шкіл та готує їх до вступу у вищі навчальні заклади країни. Варто зауважити, що головними пріоритетами розвитку середньої освіти у країні на 2006–2007 рр. стає збільшення можливостей учнів для отримання освіти та професійного розвитку, що пропонується партнерськими освітніми установами за кордоном [6].

У Зеленій книзі «Школи XXI століття: міжнародна освіта для кожної дитини» (2008) наголошено на відповідальності школи за підготовку молодого покоління до життя у глобалізованому суспільстві через надання якісних освітніх послуг, удосконалення методик викладання навчальних дисциплін та формування міжнародних компетентностей для сучасного ринку праці. На інституційному рівні школам пропонується розробити механізми для визначення ефективності впровадження міжнародного виміру в освіту та оцінити власний внесок у розвиток міжнародної діяльності навчального закладу [4].

Порівняльний аналіз освітніх документів Великої Британії, а саме «Національної стратегії розвитку середньої освіти на 2006–2007 рр.», Зеленої книги «Школи XXI століття: міжнародна освіта для кожної дитини» (2008), дозволяє стверджувати, що саме ці нормативні акти стають частиною реформи уряду щодо вдосконалення шкільної освіти та свідчать про незмінність курсу держави на євроінтеграцію шляхом підвищення якості освіти та її наближення до міжнародних освітніх стандартів [4, 6].

У документі «Європейські школи та керівництво щодо отримання ступеня європейського бакалавра для університетів і шкіл» (2009) систематизовано та узагальнено досвід отримання ступеня європейського бакалавра у Великобританії. У межах документа відзначено, що впровадження програм міжнародного бакалаврату сприятиме інтернаціоналізаційним перетворенням освітньої сфери країни, зокрема великого значення набувають навички спілкування іноземними мовами, здобуття яких забезпечують такі програми [16].

Протягом зазначеного етапу спостерігається подальший розвиток національної програми інтернаціоналізації освітнього простору. У межах «Національної стратегії: доповідь щодо управління роботою в 6-х класах» (2010) розроблено систему дій у напрямку подальшої інтернаціоналізації освітнього простору країни. Зосереджено увагу на розвитку міжнародного партнерства навчальних закладів, академічної мобільності учнів, що мають забезпечити можливість навчання у зарубіжних навчальних закладах, сприятимуть формуванню комунікативних навичок для життєдіяльності в умовах полікультурного суспільства [19].

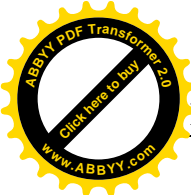
Висновки. З'ясування нормативно-правових засад політики інтернаціоналізації освітнього простору Великої Британії дозволяє стверджувати, що її пріоритетним напрямом є інтернаціоналізація освітнього простору старшої школи, спрямована на задоволення потреб міжнародного ринку праці та вимог суспільства, що пов'язані зі структурними змінами в економічній, політичній, культурній та соціальній сферах країни. Головними характеристиками окресленого процесу є запровадження міжнародного виміру в навчання та викладання.

На основі узагальнення офіційних документів британського уряду актуальними завданнями інтернаціоналізації освітнього простору старшої школи Великої Британії визнано узгодження національних, регіональних й інституційних стратегій з міжнародними та європейськими, передусім у контексті впровадження глобального та європейського виміру в освіту, забезпечення розвитку компетентностей європейського вчителя та ключових компетентностей громадянина Європи, запровадження політики мультилінгвізму, європейських стандартів якості освіти і механізмів її забезпечення, розвиток програм європейської академічної мобільності.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо у вивченні регіональних та інституційних стратегій інтернаціоналізації освітнього простору старшої школи Великої Британії.

ЛІТЕРАТУРА

1. A New Relationship with Schools. – DfES/OFSTED, 2004. – 31 p.
2. DfEE. Excellence in Schools // White Paper presented to Parliament by the Secretary of State for Education and Employment by Command of Her Majesty. – Lnd. – 1997. – P. 45–52.
3. Eurybase The Information Database on Education Systems in Europe. – United Kingdom – England, Wales and Northern Ireland, 2011. – 672 p.
4. Green Paper «21st century schools: a world-class education for every child». – DCSF, 2008. – 51 p.
5. Languages for All: Languages for Life. A Strategy for England [Електронний ресурс]. – 44 p. – Режим доступу : [http:// www.dfes.gov.uk/eydcp](http://www.dfes.gov.uk/eydcp).

6. National Strategy for school improvement: The Offer to School 2006–07. – DFES, 2006. – 15 p.
7. Peachey D. Learning to Succeed A New Framework for Post-16 Learning / David Peachey. – 1996. – 16 p.
8. Policy Models: a Guide to Developing and Implementing European Dimension Policies in LEAs, Schools and Colleges. – DES. – 1992. – 23 p.
9. Prime Minister's Initiative. – 1999. – 4 p.
10. Putting the World into World-Class Education – An International Strategy for Education, Skills and Children's Services [Електронний ресурс]. – DfES, 2004. – 22 p. – Режим доступу :
<http://www.dfes.gov.uk>.
11. Schools: Achieving Success. – DfES, 2001. – 78 p.
12. Schools: Building on Success. – DfES, 2001. – 10 p.
13. The Education Act 2002. – 2002. – 3 p.
14. The Education Act, 2005. – 2005. – 8 p.
15. The European Dimension in secondary Education in Europe. – Luxembourg : European Parliament, 2003. – 80 p.
16. The European schools and European Baccalaureate guidance for Universities and Schools. – 2009. – 45 p.
17. The Global Dimension in action: a curriculum planning guide for schools. – DFID. – 2007. – 48 p. – Режим доступу :
<http://www.globaldimension.org.uk>.
18. The Learning and Skills. – 2000. – 20 p.
19. The National Strategy: Report on School sixth form performance management. – DCSF, 2010. – 28 p.

РЕЗЮМЕ

Ж. Ю. Чернякова. Интернационализация образовательного пространства старшей школы Великобритании: нормативно-правовые основы.

В статье определены нормативно-правовые основы интернационализации образовательного пространства старшей школы Великобритании. Выделены этапы развития британской политики интернационализации образовательного пространства, охарактеризованы ее специфические особенности на каждом этапе.

Ключевые слова: нормативно-правовые основы, интернационализация, интернационализация образовательного пространства, старшая школа Великобритании.

SUMMARY

Zh. Chernyakova. Internationalisation of educational space in upper secondary school of Great Britain: normative-legal bases.

The normative-legal bases of internationalization of educational space of upper secondary school of Great Britain are identified. The stages of development of British policy of internationalization of educational space are defined. The specific features of internationalization of educational space of upper secondary school are characterized in each stage.

Key words: normative-legal bases, internationalisation, internationalisation of educational space, upper secondary school of Great Britain.